

UJO667 Etikk i undersøkende journalistikk

Haust 2024

Oppbygning av masteremnet

Tre fysiske samlinger på MCB.

Eksamen: Emneoppgave

Gjesteforelesninger:

Elin Floberghagen, generalsekretær i Norsk Presseforbund

Thomas Ergo, Stavanger Aftenblad

Anders Sooth Knutsen, VG

Tonje Aursland og Kjersti Mjør, BT

Digital visitt:

Camilla Hjelmeseth og Hanna Relling Berg i Sunnmørsposten om Konkursnettverket

Interne forelesninger:

Emneansvarleg, professor Svein Brurås

Studenter:

10 studenter frå NRK (3), TV 2 (2), Fenomen, Avisa Nordhordland, NTB, Forsvarets Forum, Moss Avis

Dei kjem frå 4 fylke : Oslo, Vestland, Østfold og Trøndelag

Kjønnsfordeling: 13 kvinner, 4 menn

(Til samanlikning H23: 17 studenter, 13 kvinner og 4 menn. To leverte ikkje emneoppgåve og fullførte ikkje)

Kva lærte studentane:

Den undersøkende journalistikkens grunngjeving og legitimering. Med kva rett kan vi krenkje? Kvifor kan ikkje journalistane berre halde seg til den «snille» journalistikken, den som ikkje plagar nokon?

Avvegingar mellom å vere uredde og pågåande, og på den andre sida unngå unødvendige skadeverknader. I den eine vektskåla ligg informasjonsoppgåva, i den andre ligg omsynet til dei som vert omtala og som føler seg uthengde.

Fordjuping både i etisk teori og i den praktiske klokskapen som ligg i pressa sitt årelange arbeid med eigen yrkesetikk. Studerte uttalar frå PFU, rapportar og studiar av kontroversielle mediesaker. Kjeldekontakt vart belyst, samt metodar i research og innsamlingsarbeid og journalistar si åtferd i eit etisk lys. Kjeldevern, skjulte metodar og premiss for ryddige kjelderelasjonar vart grundig belyst og drøfta.

Journalist Thomas Ergo hadde foredrag om å drive nærgåande kritisk journalistikk på barnevernet der ein må ta omsyn til barn, både i notid og framtid.

Redaktør Anders Sooth Knutsen i VG gjekk gjennom vanskelege etiske saker knytt til å gå nær på sårbare kjelder og ei avveging av kva ein skal publisere og ikkje. Han viste også til korleis erfaringar i saker hadde ført til at dei endra praksis.

Elin Floberghagen frå Presseforbundet fortalte om aktuelle saker, korleis sekretariatet jobbar med dei og korleis PFU gjer avvegingar mellom ulike etiske omsyn.

Journalist Tonje Aursland og Kjersti Mjør fortalte om etiske utfordringar i saka og podkasten der dei gjekk tett på livet til den drepte kvinna som vart funnen i bagasjerommet i januar i år. Gjeld både omsyn til avdød, omsyn til barn og korleis handtere samtidig imøtegåelse med gjerningsmannen.

Evaluering frå studentane

Evaluering vart sendt ut etter de hadde levert emneoppgaven, men før dei fekk sensuren. 7 har svart.

På ein skala fra 1 (Veldig dårlig/lite) til 5 (Veldig bra/mye) vart tilbakemeldingane som følgjer:

	Snitt	Modus	Snitt - 23	Modus - 23
1. Informasjon før studiestart:	4,3	5	4,5	5
Hvordan var informasjonen om innhold og det praktiske?				
2. Samlingene har inneholdt en kombinasjon av ulike undervisningsformer og aktiviteter. Hva synes du om verdien av hver enkelt av disse?	4,7	5	4,4	5
a. Samtale om aktuelle presseetiske spørsmål fra de siste dagers nyhetsbilde				
b. Forelesning ved emneansvarlig	4,3	5	3,8	4
c. Diskusjon i plenum etter forelesning, innspill fra deltakere	4,9	5	4,2	4
d. Gruppearbeid: Samtaler, ideutveksling	-	-	4,0	4
e. Samtale om Konkursnettverket med journalist Camilla Hjemseth og Hanna Relling Berg i Sunnmørsposten (på Teams) (2023: Samtale med produsentene av podcasten «Avhørt» (på Teams))	3,9	4	3,7	4
f. Thomas Ergo, Stavanger Aftenblad: Kilderelasjoner i barnevernsaker. Fra sårbare kilder til tause maktkilder.	4,9	5	-	-

g. Anders Sooth Knutsen, VG: De vanskeligste etiske utfordringene i gravesaker. Slik løste vi dem, og slik reflekterer vi i ettertid.	4,9	5	-	-
h. Besøk av Elin Floberghagen	5	5	4,6	5
i. Kjersti Mjør og Tonje Aursland, BT: "Kvinna i bagasjerommet".	4,7	5	-	-
3. Det har vært tre samlinger a to dager på kurset. Hvilket utbytte har du hatt av de enkelte hovedtemaene under samlingene?	4,4	5	3,9	4
a. Gravejournalistikkens legitimering. Samfunnsoppdraget.				
b. Journalistrollen. Uavhengighet og integritet.	4,0	4	4,1	4
d. Kildevernet. Litt historikk, litt jus, litt PFU.stoff. Om upublisert materiale.	4,4	5	4,2	4
c. Dansen med kilder - hvem fører? Om makt, avtaler og premisser.	4,4	5	4,5	4
e. Åpne og skjulte metoder - hva er etisk forsvarlig?	4,4	5	-	-
f. Å bli uthengt i media. Fra Tønne via #metoo til dagens skandaler. (Tittel 2023: Publiseringsetikk 1: Uthengt. Litt historikk. Saklighet og omtanke.)	4,6	5	4,0	4
g. Om etisk refleksjon. Konsekvensetikk, pliktetikk, nærhetsetikk - noen teoretiske betraktninger. Ansvar for enkeltmennesket. Det offentlige og det private. (Tittel 2023: Publiseringsetikk 2: Moralfilosofi (konsekvenser, plikter, ansvar for den ene)	4,4	5	3,9	4

Var det noen tema du hadde forventet i masteremnet som ikke ble dekket?

Følte me kom litt for lite inn på dette med skjulte metoder.

Jeg hadde kanskje forventet enda mer diskusjon rundt PFU-saker (men jeg synes det var en ok mengde nå). Jeg hadde også forventet mer teoretisk på typiske presseetiske feil som tilsvar og lignende. Det ble imidlertid gjennomgått på en veldig lur måte, ved at vi fikk diskutert det godt i forbindelse med relevante saker og i gruppediskusjon. Jeg hadde egentlig forventet mer teori, men synes mengden teoretisk gjennomgang var ok. Forelesning om teoretiske betraktninger (plikt, konsekvens og nærhetsetikk) var veldig interessant, men den opplevdes ikke så relevant for min oppgave. Likevel fint å ha med i bakhodet, da det kan være relevant i livet og jobben generelt.

	Snitt	Modus	Snitt-23	Modus-23
4. Emneoppgave	4,7	5	4,5	5
Informasjon i forkant av emneoppgave				
Veiledning av emneoppgave	4,6	5	4,4	4
5. Hvor viktig har følgende vært:	4,0	4		
Rundstykker dag 1 og lunsj dag 2. (2023: Gratis lunsj servert ved start og slutt)			3,4	4
* Middagsavtale på kvelden	4,9	5	3,9	4
6. Oppsummert	4,9	5		
I hvilken grad var innholdet i masteremnet i tråd med forventningene?			4,2	4
Hvordan var utbyttet av masteremnet?	4,9	5	4,2	4
Vil du anbefale masteremnet til andre journalister?	4,9	5	4,5	5

Hvilke endringer vil du foreslå med tanke på neste års kurs?

Om de får dekt enda meir faglig innhold, uten at det går utover dei gode diskusjonane, er det bra. Men kanskje ein vanskeleg balanse.

Jeg vil foreslå å ha en slags obligatorisk innlevering før godkjenning av problemstilling, feks godkjenning av én side med disposisjon eller lignende. Har hatt det i andre fag tidligere, og det slår meg at de aller fleste har behov for "et spark bak" for å komme i gang med oppgaven, meg selv inkludert.

Emnet er del av akademisk dannelse. Denne forelesningen kunne gjerne vært presentert i første samling: "Om etisk refleksjon. Konsekvensetikk, pliktetikk, nærhetsetikk - noen teoretiske betraktninger. Ansvar for enkeltmennesket. Det offentlige og det private"

Første samling var veldig tørr i forhold til resten, best når det var mye diskusjon og erfaringsdeling fra andre medstudenter, men savnet mer fra eksterne forelesere.

Alt i alt vil jeg si at...

Eg er veldig fornøgd
det var bra.

Veldig godt gjennomført emne. Det har vært veldig lærerikt å diskutere med de andre studentene og både fagansvarlig og eksterne foredragsholdere har holdt veldig interessante presentasjoner. Særlig Thomas Ergo og Mjør/Aursland fortjener skryt.

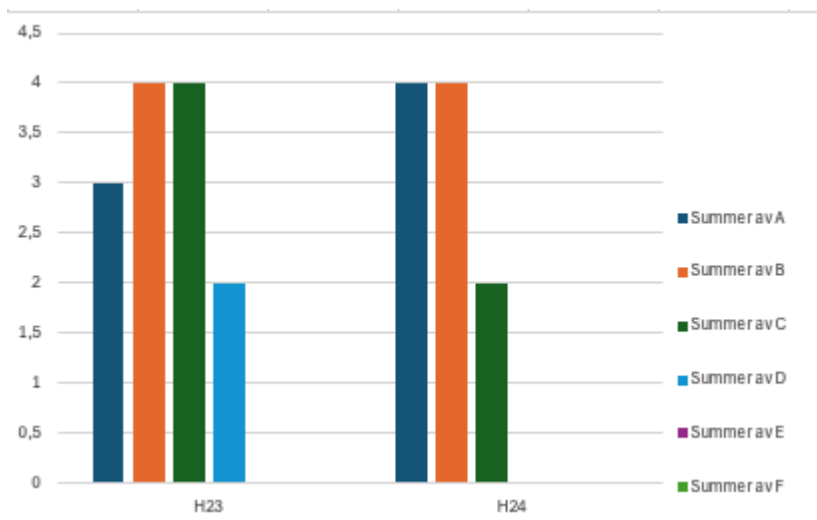
... dette var fine greier!

Veldig bra, gav stort utbytte

Det har vært så kjekt og lærerikt å samles disse tre turene til Bergen. Veldig flinke undervisere og super gruppe! Frister å ta flere kurs ved SUJO, og ordet er spredt til mine kolleger!

Jeg er veldig fornøyd og har lært mye mer enn jeg hadde trodd! Takk!

Karakterfordeling 2023 og 2024

Evaluering intern 6.1.25

Til stades: Lars Arve Røssland, Fredrik Bjerknes og Astrid Dalehaug Norheim

Hovedoppsummering:

Svært gode tilbakemeldinger frå studentar med lang journalistisk erfaring. Det tyder på at dette etikkurset tiltrekk seg journalistar og leiarar som har gjennomført eller leia graveprosjekt eller eit ansvarsområde som inneber etiske avvegingar i undersøkende journalistikk.

Endringar til hausten 25:

Vi ser behovet for å utvide emnet til også å femne om jus.

Vi kan tydeleggjere enda meir kva som er særskilte etiske problemstillingar innan undersøkende journalistikk og innføre innleveringar før andre og tredje samling slik vi har på dei andre emna.

Viktig å vidareføre innføring i ulike moralfilosofiske retningar, gjerne i første samling tett kopla til utfordringar i undersøkende journalistikk.

Litteratur: Ta inn Ettama&Glasser: Investigative journalism as a moral force.

Bergen 6. januar 2025

Astrid Dalehaug Norheim

ref